

Ücretli İş Bulma Büroları hakkındaki 96 numaralı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi (1949 tadili) nin onanması hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilân : 14. VIII. 1951 - Sayı:7884)

No.
5835

Kabul tarihi
8. VIII. 1951

BİRİNCİ MADDE — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının Genel Konferansı tarafından 1949 yılındaki Cenevre toplantısında kabul edilmiş olan « Ücretli İş Bulma Büroları hakkında 96 numaralı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi » onanmıştır.

İKİNCİ MADDE — Bu onama ile, Sözleşmenin kazanç gayesi takip eden iş bulma büroları ile birlikte ücretli iş bulma bürolarının bir nizama bağlanmasını derpiş eyliyen III neü bölüm hükümleri kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — İlerde lüzum hâsıl olduğu takdirde 2 neü maddede zikredilen III neü bölüm hükümleri yerine, kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının tedricen kaldırılmasını ve diğer işbulma bürolarının bir nizama bağlanmasını derpiş eyliyen II neü bölüm hükümlerini ikameye Çalışma Bakanlığı yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

10 Ağustos 1951

ÜCRETLİ İŞ BULMA BÜROLARI HAKKINDA 96 No. LU MİLLETLERARASI ÇALIŞMA SÖZLEŞMESİ (1949 TADİLİ)

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Genevre'ye davet edilerek orada 8 Haziran 1949 da otuz ikinci toplantısını yapan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansı,

Toplantı gündeminin ikinci maddesine dâhil bulunan ücretli iş bulma büroları hakkındaki 1933 tarihli Sözleşmenin tadiline dair bâzı tekliflerin kabulünü,

Bu tekliflerin, hakkında sözleşmenin yürürlü te bulunduğu her üyenin pahasız bir ânme iş ve işçi bulma bürosu bulundurması veya bulundurulmasını sağlaması lâzımgeldiğini derpiş eden 1948 tarihli İş ve İşçi Bulma Servisi hakkındaki sözleşmeyi tamamıyacak bir milletlerarası sözleşme şeklini almasını,

Kararlaştırdıktan sonra;

Böyle bir servisin bütün işçi kategorilerinin faydalanabilecekleri bir teşekkül olması lâzımgeldiğini göz önünde tutarak;

Bin dokuz yüz kırk dokuz yılı Temmuz ayının birinci günü ücretli iş bulma büroları hakkında

bin dokuz yüz kırk dokuz muaddel Sözleşmesi adını taşıyacak olan aşağıdaki sözleşmeyi kabul eder

Bölüm I. - Genel hükümler

Madde — 1.

1. Bu sözleşme bakımından « ücretli iş bulma büroları » tâbiri şunları ifade eder:

a) Kazanç gayesi takip eden iş bulma büroları, yani doğrudan doğruya veya dolayısıyla tarafların her hangi birinden maddi bir menfaat temini maksadiyle, bir işçiye iş, veya bir iş verene işçi bulmak hususunda tavassut eden her şahıs, şirket, müessese, acenta veya diğer her hangi bir teşekkül; ve munhasıran veya esas itibariyle iştigal mevzuu iş verenlerle işçiler arasında tavassuttan ibaret olan gazeteler ile,

b) Kazanç gayesi takip etmiyen iş bulma büroları, yani maddi bir menfaat gütmemekle beraber, iş verenlerden veya işçiden, yapılan hizmet mukabilinde duhuliye, aidat veya başka her hangi bir nam altında ücret alan şirket, müessese, acente veya diğer teşekküllerin iş bulma servisleridir.

3. Bu Sözleşme gemi adamlarının işe yerleştirilmeleri hakkında uygulanmaz.

Madde — 2.

1. Bu Sözleşmeyi onayan her üye, kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının tedricen kaldırılmasını ve diğer iş bulma bürolarının bir nizama bağlanmasını derpiş eyliyen II. bölüm hükümlerini mi, yoksa, kazanç gayesi takip eden iş bulma büroları da dâhil olmak üzere ücretli iş bulma bürolarının bir nizama bağlanmasını derpiş eyliyen III. bölüm hükümlerini mi kabul ettiğini onama vesikasında belirtecektir.

2. Sözleşmenin III. bölümündeki hükümleri kabul eden her üye, II. bölümdeki hükümleri kabul ettiğini sonradan Genel Müdüre bildirebilir; böyle bir beyanın Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten itibaren, Sözleşmenin III. bölümünün hükümleri, anılan üye hakkında yürürlükten kalkarak II. bölüm hükümleri kendisine tatbik edilir.

Bölüm II - Kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının tedricen kaldırılması ve diğer iş bulma bürolarının bir nizama bağlanması

Madde — 3.

1. I. maddenin I. a) fıkrasında yazılı kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma büroları, süresi yetkili makam tarafından tâyin edilecek mahdut bir devre zarfında kapatılacaktır.

2. Âmme hizmeti mahiyetinde bir iş bulma servisi ihdas edilmedikçe bu kapatma işi tatbik edilemeyecektir.

3. Yetkili makam, muhtelif kategorilerdeki şahıslara iş bulmakla iştigal eden büroların kapatılması hususunda farklı mühletler koyabilir.

Madde — 4.

1. Kazanç gayesi takibeden ücretli iş bulma büroları, kapanmalarına takaddüm eden mühlet zarfında :

a) Yetkili makamın kontrolüne tâbi olacaktır;

b) Ancak, tarifesi ya bu makama tevdi ve onun tarafından tasvip edilecek yahut da anılan ma-

kam tarafından tâyin edilmiş harçları ve masrafları alabileceklerdir.

2. Bu kontrol, bilhassa, kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının muamelâtiyle ilgili süiistimalleri önlemeye mâtuf olacaktır.

3. Bu maksatla yetkili makamın ilgili iş veren ve işçi teşekkülleriyle münasip tarzda istişaresi lâzımdır.

Madde — 5.

1. Milli mevzuatla sarîh bir surette tesbit olunan, ve ânme iş bulma bürolarınca matlûp şekilde işe yerleştirilmeleri mümkün bulunmayan şahıs kategorileri hakkında istisnai surette ve ancak ilgili iş veren ve işçi teşekküllerine münasip usullerle danışıldıktan sonra bu Sözleşmenin 3 nci maddesinin 1 nci fıkrası hükümlerinden inhiraf etmek hususunda müsaade olunacaktır.

2. Bu madde gereğince kendisine müsaade olunan her ücretli iş bulma bürosu;

a) Yetkili makamın kontrolüne tâbi olacaktır.

b) Yetkili makam tarafından tesbit edilecek devrelerde yenilenecek yıllık bir ruhsatiyeyi haiz bulunacaktır.

c) Yetkili makama tevdi ve onun tarafından tasvip edilmiş yahut da anılan makam tarafından tesbit olunmuş tarifedekinden fazla harç ve masraf alamıyacaktır;

d) Ancak yetkili makam tarafından mezun kılındığı takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar içinde, yabancı memleketler için veya yabancı memleketlerden işçi tedarik edebilecektir.

Madde — 6.

Birinci maddenin 1 b) fıkrasında yazılı ve kazanç gayesi takip etmiyen ücretli iş bulma büroları:

a) Yetkili makamın müsaadesini haiz olacak ve anılan makamın kontrolüne tâbi bulunacaklardır.

b) Yetkili makama tevdi edilip onun tarafından tasvip olunan, yahut da yapılan masraflar göz önünde bulundurulurken anılan makam tarafından tesbit olunacak tarifeden daha yüksek ücret alamıyacaklardır.

c) Ancak yetkili makam tarafından mezun kılındıkları takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar içinde yabancı memleketlere veya yabancı memleketlerden işçi tedarik edebileceklerdir.

Madde — 7.

Yetkili makam, ücretsiz iş bulma bürolarının muamelelerini parasız yaptıklarına kanaat hâsıl etmek için gerekli tedbirleri alacaktır.

Madde — 8.

Gerek, Sözleşmenin bu bölümündeki hükümlere gerek bunları yürürlüğe koyan mevzuat hükümlerine aykırı hareket hakkında, icabında bu Sözleşmede derpiş olunan ruhsatiyenin veya müsaadenin geri alınmasını da ihtiva etmek üzere uygun cezai müeyyideler konulacaktır.

Madde — 9.

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 22. maddesinde derpiş olunan yıllık raporlar, 5. madde gereğince müsaade edilmiş olan inhirafı ve bilhassa inhirafı faydalanan büroların sayısına ve faaliyetlerinin şumul sahasına, inhirafı gerektiren sebeplere ve anılan büroların faaliyetini kontrol etmekle yetkili makam tarafından ittihaz edilmiş olan tedbirlere dair her türlü gerekli bilgileri verecektir.

Bölüm III - Ücretli İş Bulma bürolarının nizamına bağlanması**Madde — 10.**

Birinci maddenin 1 a) fıkrasında yazılı kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma büroları:

a) Yetkili makamın kontrolüne tâbi olacaklardır;

b) Yetkili makam tarafından tensip edilecek devrelerde yenilenecek yıllık bir ruhsatnameyi haiz bulunacaklardır.

c) Yetkili makama tevdi ve onun tarafından tasvip edilmiş yahut da anılan makam tarafından tesbit olunmuş tarifedekinden fazla harç ve masraf alamıyacaklardır.

d) Ancak yetkili makam tarafından mezun kılındıkları takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar içinde yabancı memleketlere veya memleketlerden işçi tedarik edebileceklerdir.

Madde — 11.

Birinci maddenin 1 b) fıkrasında yazılı bulunan ve kazanç gayesi takip etmiyen ücretli iş bulma büroları:

a) Yetkili makamın müsaadesini alacaklar ve anılan makamın kontrolüne tâbi bulunacaklardır.

b) Ya yetkili makama tevdi ve onun tarafından tasvip edilecek yahut da anılan makam tarafından, yapılan masraflar göz önünde bulundurularak, tâyin olunacak tarifeden yüksek bir ücret alamıyacaklardır.

c) Ancak yetkili makam tarafından mezun kılındıkları takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar içinde yabancı memleketlere veya yabancı memleketlerden işçi tedarik edebileceklerdir.

Madde — 12.

Yetkili makam, ücretsiz iş bulma bürolarının muamelelerini parasız yaptıklarına kanaat hâsıl etmek için gerekli tedbirleri alacaktır.

Madde — 13.

Gerek Sözleşmenin bu bölümünün hükümlerine gerek bunları yürürlüğe koyan mevzuat hükümlerine aykırı her hareket hakkında, icabında, bu Sözleşmede derpiş olunan ruhsatnamenin yahut müsaadenin geri alınmasını da ihtiva eden uygun cezai müeyyideler konulacaktır.

Madde — 14.

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 22. maddesinde derpiş olunan yıllık raporlar, bilhassa kazanç gayesi takibeden bürolar dâhil olmak üzere ücretli iş bulma bürolarının muamelelerini kontrol etmek için yetkili makam tarafından alınmış olan tedbirler hakkında gerekli her türlü bilgileri verecektir.

Bölüm IV - Çeşitli hükümler**Madde — 15.**

1. Bir üyenin ülkesi geniş bölgeleri ihtiva edip de bu bölgelerdeki nüfusun dağılımı veya gelişme safhası dolayısıyla yetkili makam, bu sözleşme hükümlerinin buralarda uygulanmasının kabil olmayacağını mülâhaza ettiği takdirde, adı geçen makam, bu bölgeleri bu sözleşmenin uy-

gulanmasından ya tamamıyla ve yahut muayyen işletmeler veya işler hakkında münasip göreceği istisnaları kabul etmek suretiyle kısmen muaf tutabilir.

2. Her üye, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 22. nci maddesi gereğince bu sözleşmenin uygulanmasına dair vereceği ilk yıllık raporunda, hakkında bu madde hükümlerine müracaat niyetinde olduğu bölgeleri ve bu hükümlere müracaat niyetinde olmasının sebeplerini göstermelidir; hiçbir üye, daha sonra, bu suretle göstermiş bulunduğu bölgelerden maadası için bu madde hükümlerine müracaat edemez.

3. Bu madde hükümlerine müracaat eden her üye, mütakıp yıllık raporlarında, hangi bölgeler için bu madde hükümlerine müracaat hakkından vazgeçtiğini göstermelidir.

Madde — 16.

Bu sözleşmenin kesin onama belgeleri, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

Madde — 17.

1. Bu sözleşme, onama belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerini ilzam eder.

2. Bu sözleşme, iki üyenin onama belgelerinin Genel Müdür tarafından tescil edilmesi tarihinden ancak on iki ay sonra yürürlüğe girer.

3. Bu sözleşme, onu sonradan onıyan üyeler için onama belgesinin tescil edilmesinden on iki ay sonra yürürlüğe girer.

Madde — 18.

Milletlerarası Çalışma Statüsünün 35 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek beyanlar aşağıdaki hususları açıklamalıdır.

a) İlgili üyenin, sözleşme hükümlerinde hiçbir değişiklik yapılmadan uygulanacağını taahhüt ettiği ülkeler;

b) Sözleşme hükümlerinde değişiklikler yapılarak uygulanacağını taahhüt ettiği ülkeler ve bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğu;

c) Sözleşmenin uygulanamayacağı ülkeler ve bu gibi hallerde sözleşmenin uygulanamamasının sebepleri;

d) Sözleşme hakkındaki kararın vaziyetin daha ziyade tetkikine kadar talik ettiği ülkeler.

2. Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde zikrolunan taahhütler, onamanın ayrılmaz kısımları olarak sayılacak ve aynı sonuçları doğuracaktır.

3. Her üye bu maddenin 1. fıkrasının b), c) ve d) bendleri gereğince, daha evvel yapmış olduğu beyanda mevcut ihtirazi kayıtların hepsinden veya bir kısmından, yeni bir beyan ile vazgeçebilecektir.

4. Her üye, 11. madde hükümlerine uygun olarak, bu sözleşmeyi feshedebileceği devreler zarfında, genel müdüre, daha evvelki her hangi bir beyanın hükümlerini her hangi bir bakımdan değiştiren ve belirli ülkelerdeki durumu bildiren yeni bir beyan gönderebilecektir.

Madde — 19.

1. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 35 nci maddesinin 4 ve 5 nci fıkraları uyarınca, Genel Müdüre gönderilen beyanlar, Sözleşme hükümlerinin ülkede değişikliklerle mi yoksa değişiklik yapılmadan mı uygulanacağını bildirmelidir; beyan, Sözleşme hükümlerinin değişiklikler kaydiyle uygulanacağını bildirdiği zaman, bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğunu belirtmelidir.

2. İlgili üye yahut üyeler veya milletlerarası makam, daha evvelki bir beyanla bildirilen değişikliği ileri sürmek hakkından daha sonraki bir beyanla tamamen veya kısmen vazgeçebilecektir.

3. İlgili üye yahut üyeler veya milletlerarası makam, 11 nci madde hükümlerine uygun olarak sözleşmenin feshedilebileceği devreler zarfında, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne, daha evvelki bir beyanın hükümlerini her hangi başka bir bakımdan değiştiren ve bu sözleşmenin uygulanması hususundaki durumu belirten yeni bir beyan gönderebilecektir.

Madde — 20.

1. Bu Sözleşmeyi onayan her üye, onu, ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve bu müdürün tescil edeceği bir ihbarname ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra muteber olacaktır.

2. Bu sözleşmeyi onanmış olup da, onu bundan evvelki fıkrada yazılı 10 yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında, bu madde gereğince feshetmek ihtiyarini kullanmayan her üye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve bundan sonra bu Sözleşmeyi, her on yıllık devre bitince, bu maddede derpiş olunan şartlar içinde feshedebilecektir.

Madde — 21.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilât üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onama, beyan ve fesihlerin tescil olduğunu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bütün üyelerine tebliğ edecektir.

2. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, kendisine gönderilen sözleşmenin ikinci onama belgesinin tescil olduğunu teşkilât üyelerine tebliğ ederken, bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilât üyelerinin dikkatini çekecektir.

Madde — 22.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıki maddeler gereğince, tescil etmiş olduğu bütün onama, beyan ve fesihlere dair tam bilgileri, Birleşmiş Milletler Andlaşmasınının 102 nci maddesi uyarınca tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştıracaktır.

Madde — 23.

Bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren her on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu Genel Konferansa sunacak ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi meselesinin konferans gündemine konulması lüzumu hakkında karar verecektir.

Madde — 24.

1. Konferansın bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde ve yeni sözleşme başkaca hükümler ihtiva eylemediği takdirde:

a) Tadil edici yeni sözleşmenin bir üye tarafından onanması keyfiyeti, yukardaki 23 ncü madde nazara alınmaksızın ve fakat tadil edici yeni sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kayıt ve şartı ile, bu sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini tazammun edecektir.

b) Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bu sözleşme, üyelerin onamasına artık açık bulundurulmayacaktır.

2. Bu sözleşme, onu onayıp da tadil edici sözleşmeyi onamamış bulunan üyeler için, her halde şimdiki şekil ve muhtevasiyle muteber olmakta devam edecektir.

Madde — 25.

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı şekilde muteberdir.

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 9 . VIII . 1951 ve 1/201
Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası : 10 . VIII . 1951 ve 4/452
Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları : Cilt Sayfa
8 140
9 348,445,733,734,737,738,740,761:764

[Birleşim : 106,111 — 257 sıra sayılı Basmayazı 106 ncı Birleşim Tutanağına bağlıdır.]